

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23.04.2015 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie z powództwa E. M. przeciwko Towarzystwu (...) spółka akcyjna z siedzibą w S., sygn. akt V GC 1435/14 zasądził na rzecz powoda od pozwanego kwotę 442,80 zł z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 24 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 331,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie zapadło na podstawie poniższych ustaleń faktycznych:

W dniu 23 grudnia 2013 r. samochód marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...), należący do L. G. uległ uszkodzeniu w wyniku kolizji drogowej. Sprawca szkody był ubezpieczony z tytułu odpowiedzialności cywilnej w pozwanym (...) Spółce Akcyjnej w S..

Zgłoszenie szkody w nastąpiło w dniu 7 stycznia 2014 r.

Zdarzenie miało miejsce w O.. Samochód V. nie był od razu oddany do naprawy. Poszkodowany jeździł tym uszkodzonym pojazdem do klientów, gdyż jest realizatorem oświetlenia. Ponadto pojazdem zawoził dziecko do przedszkola i odbierał. Korzystał sporadycznie z samochodu swej małżonki. Poszkodowany nie mógł cały czas korzystać z samochodu żony. bo ma dwójkę dzieci, a żona również pracuje.

L. G. używał samochodu V. (...) do zaspokajania typowych funkcji życiowych.

W okresie od dnia 25 lutego 2014 r. do dnia 11 marca 2014 r. poszkodowany wynajmował od powódki E. M. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą (...) w R. na czas likwidacji przedmiotowej szkody samochód zastępczy marki D. (...), bez limitu kilometrów, bez kaucji, z możliwością użytkowania przez osoby trzecie, ze zniesieniem udziału własnego przy ewentualnej szkodzie, przy stawce czynszu za 1 dobę najmu w wysokości 180,00 zł netto. Strony uzgodniły, iż rozliczą się bezgotówkowo.

W dniu 11 marca 2014 r. poszkodowany zdał samochód zastępczy. Tytułem czynszu najmu samochodu zastępczego za okres od 25 lutego 2014 r. do dnia 11 marca 2014 r. (tj. 15 dni) wynajmująca wystawiła fakturę VAT nr (...) na kwotę 3.321,00 zł, płatny przelewem w ciągu 30 dni.

Pismem z dnia 20 marca 2014 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 3.321,00 zł, zgodnie z fakturą VAT nr (...), tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Do wezwania oprócz faktury powódka załączyła m. in. pełnomocnictwo udzielone jej przez poszkodowanego do wypłaty na jej rzecz kosztów wynajmu. Wezwanie zostało doręczone pozwanemu w dniu 24 marca 2014 r.

Decyzją z dnia 2 maja 2014 roku pozwany uznał zasadność najmu trwającego przez okres 9 dni i przyznał poszkodowanej odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego w kwocie 1.992,60 zł brutto, którą wypłacił na rachunek bankowy powódki. Pozwany przyjął za zasadną wysokość dobowej stawki w kwocie 221,40 zł brutto (180 zł netto).

W dniu 27 sierpnia 2014 r. poszkodowany L. G. zawarł z powódką umowę przelewu wierzytelności, na podstawie której przelał na jej rzecz wierzytelność w kwocie 1.328,40 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 kwietnia 2014 r. w stosunku do (...) S.A. w S., wynikającą z odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkodę z tytułu wynajmu pojazdu zastępczego.

Uzasadniony teoretyczny czas naprawy pojazdu V. nr rej. (...) uszkodzonego w kolizji z dnia 23 grudnia 2013 r. wynikający tylko z systemu A. wynosi 1 dzień roboczy. Uwzględniając czas oczekiwania na części zamienne oraz uwzględniając logistykę działania warsztatu naprawczego, to uzasadniony czas naprawy pojazdu z zamówieniem i dostarczeniem części zamiennych mógł wynosić około 11 dni kalendarzowych.

Przeważającą częścią tego czasu to czas oczekiwania na części zamienne. W przedmiotowej szkodzi uszkodzeniu uległ reflektor bixenonowy. Czas oczekiwania na ten element to około 9 dni kalendarzowych.

Uzasadniona wysokość stawki dobowej najmu pojazdu zastępczego w klasie (...) jak wynajęty samochód D. (...) w okresie zima 2013/2014 w okolicy miejsca zamieszkania poszkodowanego oraz w innych firmach działających na terenie całego kraju kształtowała się w przedziale od 195,00 zł netto do 360,00 zł netto.

Biorąc pod uwagę treść umowy najmu zawartej między wynajmującym i najemcą oraz fakt dostarczenia i odbioru pojazdu zastępczego z miejsca wskazanego przez poszkodowanego, brak kaucji i limitu kilometrów, bezgotówkowe rozliczenie, zniesienie udziału własnego poszkodowanego przy ewentualnych szkodach, brak ograniczeń w zakresie korzystania z pojazdu zastępczego, klasę pojazdu najętego i klasę pojazdu uszkodzonego, zapisy w regulaminach sieciowych wypożyczalni pojazdów oraz ceny w wypożyczalniach pojazdów w okolicy miejsca zamieszkania poszkodowanego stawka dobowej najmu pojazdu zastępczego zastosowana przez powódkę i wynosząca 180,00 zł jest stawką zasadną.

Wynajmująca wynajęła najmującemu pojazd klasy wyższej niż pojazd uszkodzony w cenie najmu pojazdu w klasie uszkodzonego. D. (...) należy do segmentu pojazdu (...). Jest to pojazd traktowany jako terenowy. Natomiast pojazd uszkodzony V. (...) należy do segmentu niższego oznaczonego jako D. Stawka dobowej najmu zastosowana przez powódkę odpowiadała stawce klasy pojazdu uszkodzonego V..

Uszkodzenie odbłyśnika i klosza zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu z dnia 7 września 2012 r. dotyczącym sposobu przeprowadzenia badań technicznych pojazdu (Dz.U. z 2012 r. poz. 996) wyłącza pojazd z ruchu.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części. W tym przedmiocie Sąd Rejonowy wskazał, iż w niniejszej sprawie poza sporem była zasada odpowiedzialności pozwanego, oparta na przepisach art. 436 § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c. oraz przepisach ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2003.124.1152), zaś na skutek zawarcia umowy cesji między poszkodowanym a powódką wierzytelność o naprawienie szkody przysługuje obecnie E. M. (art. 509 k.c. i n.). Wysokość stawki najmu w istocie nie była przedmiotem sporu między stronami. Pozwany bowiem wypłacając częściowo odszkodowanie za wynajem pojazdu zastępczego przyjął stawkę 180,00 zł netto za dobę, a więc taką samą jaką posłużyła się powódka. Ponadto biegły w swej opinii jednoznacznie potwierdził, że stawka dobowej najmu pojazdu zastępczego zastosowana przez powódkę i wynosząca 180,00 zł jest stawką zasadną. Spór między stronami sprowadzał się do ustalenia uzasadnionego czasu trwania najmu pojazdu zastępczego określonym przez powoda na 15 dni tj. w okresie od dnia 25 lutego 2014 r. do dnia 11 marca 2014 r. Sąd Rejonowy opierając się na wnioskach opinii biegłego, za zasadny uznał okres najmu wynoszący 11 dni, dlatego też, Sąd zasądził na rzecz powódki od pozwanego kwotę 442,80 zł brutto, jako różnicę między kosztem najmu pojazdu zastępczego przez okres 11 dni, a kwotą już wypłaconą z tego tytułu przez pozwanego (2.435,40 zł - 1.992,60 zł).

Na podstawie art. 481 k.c. w związku z art. 817 § 1 k.c. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki ustawowe odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach procesu sąd orzekł w oparciu o art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia tych kosztów.

Od wskazanego wyroku apelację złożył powód zaskarżając go w części oddalającej powództwo co do kwoty 885,60 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty oraz, w części orzekającej o kosztach postępowania, tj. objętej punktem 3 wyroku zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego w postaci opinii biegłego, polegającą na błędnym przyjęciu, że czas trwania najmu pojazdu zastępczego (odpowiadający rzeczywistemu okresowi naprawy pojazdu uszkodzonego) jest tożsamy z czasem trwania technologicznej naprawy uszkodzonego samochodu, podczas gdy technologiczny czas naprawy

oznacza jedynie najbardziej prawdopodobny okres trwania faktycznej (efektywnej! naprawy pojazdu uszkodzonego w warsztacie i jest oczywiście krótszy od rzeczywistego czasu naprawy, na który wpływają również takie elementy jak; dni wolne od pracy, dostępność części zamiennych i konieczność oczekiwania na nie, czy możliwości organizacyjne warsztatu mechanicznego,

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego z pominięciem jego istotnej części, tj. zeznań poszkodowanego, z których jednoznacznie wynika, że najem pojazdu zastępczego obejmował okres w którym pojazd poszkodowanego był odstawiony do warsztatu naprawczego i podlegał naprawie oraz finalnie został odebrany z warsztatu,

3. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak dokonania wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego skutkującej uznaniem, iż przesądzająca dla kwestii ustalenia odpowiedniego okresu dopuszczalności korzystania przez poszkodowanego z pojazdu zastępczego (za które pozwany ponosi odpowiedzialność z tytułu ubezpieczenia OC) jest opinia biegłego wydana w sprawie, podczas gdy taka opinia winna stanowić jedynie pewien dowód o charakterze pomocniczym w kwestii ustalona, czy w konkretnej sprawie okres najmu pojazdu zastępczego nie odbiegał znacząco od typowego czasu trwania naprawy pojazdu uszkodzonego, natomiast przesądzające dla tej oceny winny być inne środki dowodowe (przesłuchanie świadka - poszkodowanego, dokumenty związane z likwidacją szkody),

4. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego przyjęcie, że oszacowany przez biegłego czas naprawy pojazdu uszkodzonego wynoszący „...około 11 dni kalendarzowych” w niniejszej sprawie tożsamy jest z okresem wynajmu pojazdu zastępczego, skutkiem czego Sąd błędnie przyjął, że szacunkowe wyliczenia biegłego są adekwatne do stanu faktycznego niniejszej sprawy.

Wskazując na powyższe uchybienia apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo ponad kwotę 442,80 złotych wraz z ustawowymi odsetkami oraz w części rozstrzygającej o kosztach procesu, tj. punktu 3 wyroku, poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki również kwoty 885,60 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 24 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

2. zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w S. na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w tym postępowaniu według norm prawem przepisanych.

3. względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Dokonując oceny jej zasadności w pierwszej kolejności należy wskazać, iż wbrew treści apelacji, iż powód zarzuca w pkt 1 i 4 naruszenie przepisów prawa procesowego tak naprawdę powód zarzuca naruszenie przepisów prawa materialnego, a dokładnie zasady ustalania odszkodowania w przypadku wynajmu pojazdów zastępczych. Zdaniem powoda Sąd Rejonowy błędnie ustalił owe zasady, a w konsekwencji oparł się na niewłaściwych dowodach tj. opinii biegłego (zarzut z pkt. 3) oraz pominął dowód z zeznań pokrzywdzonego (zarzut z pkt. 2 apelacji). Z tych też względów w ocenie Sądu w pierwszej kolejności należy się odnieść do kwestii związanych z zasadami odpowiedzialności pozwanego i ustalania wysokości odszkodowania. Okoliczności te wyznaczają zakres istotnych faktów będących z kolei przedmiotem dowodów.

W tym zakresie na wstępie należy wskazać, iż nie budzi żadnych wątpliwości, że poszkodowanemu przysługuje prawo domagania się zapłaty odszkodowania za transport zastępczy. Kwestia ta została ostatecznie przesądzona

w orzecznictwie i ustalono, iż odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej (zob. uchwała SN z dnia 17 listopada 2011 r. III CZP 5/11 OSNC 2012/3/28, LEX nr 1011468, OSP 2013/1/2, Biul.SN 2011/11/5, G.Prawna 2011/223/11). Kwestia ta była zresztą poza sporem w niniejszej sprawie.

W zakresie okresu przyjmuje się, iż kompensacji podlegają wydatki faktycznie poniesione, przy czym w przypadku utraty czasowej - do chwili odzyskania rzeczywistej możliwości korzystania z niej. W przypadku uszkodzenia pojazdu, gdy ten nadaje się do naprawy poprzez możliwość wmontowania do niego nowej części zamiennej, koszty najmu przez poszkodowanego tzw. samochodu zastępczego obejmować mogą tylko okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu - art. 361 § 1 k.c. Tym samym poszkodowany może domagać się zwrotu poniesionych kosztów najmu pojazdu zastępczego za cały okres niezbędny do dokonania naprawy uszkodzonego pojazdu, w którym nie mógł korzystać z uszkodzonego pojazdu. Z chwilą dokonania naprawy odpada niemożność korzystania z rzeczy (zob. wyrok SN z dnia 5 listopada 2004 r. II CK 494/03 LEX nr 145121, Biul.SN 2005/3/11, uzasadnienie uchwały SN z dnia 22 listopada 2013 r. III CZP 76/13 OSNC 2014/9/85, LEX nr 1392609, G.Prawna 2013/233/5, Biul.SN 2013/11/13-14, wyrok SN wraz z uzasadnieniem z dnia 8 września 2004 r. IV CK 672/03 LEX nr 146324).

Jednocześnie w orzecznictwie w przypadku szkody częściowej, przy ocenie pojęcia niezbędny okres na dokonanie naprawy, przyjęto, iż poszkodowany obowiązany jest dołożyć rozsądnych starań, aby nie powiększać rozmiaru szkody. Właściciel więc uszkodzonego samochodu, oddanego do remontu, obowiązany jest, w wypadku gdy osoba odpowiedzialna za szkodę zwleka z zapłatą odszkodowania, pokryć tymczasowo koszty remontu z własnych środków bądź czynić starania o ich pozyskanie. Bierne oczekiwanie na zapłatę odszkodowania powodujące dalsze szkody w postaci niszczenia samochodu, kosztów jego garażowania w placówce remontowej itd., byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (zob. wyrok SN z dnia 1 września 1970 r. II CR 371/70), w konsekwencji wszelkie nieuzasadnione zaniechania po stronie poszkodowanego w dokonaniu naprawy, czy też odbiorze pojazdu po naprawie nie mogą być przenoszone na ubezpieczyciela (por. wyrok SN z dnia 26 listopada 2002 r. V CKN 1397/00 LEX nr 77057, wyrok SN z dnia 5 listopada 2004 r. II CK 494/03). Dotyczy to także zawinionego przedłużenia czasu naprawy po stronie warsztatu. Wynika to z faktu, iż wadliwość naprawy z przyczyn leżących po stronie warsztatu naprawczego, która obejmuje także opóźnienie w naprawie, powoduje przerwanie związku przyczynowego w rozumieniu art. 361 § 1 kc między wypadkiem a niemożnością korzystania z uszkodzonego pojazdu. W konsekwencji, jeżeli dochodzi do zawinionego opóźnienia w wykonaniu naprawy po stronie warsztatu, przykładowo opóźnienie w zleceniu zakupu części, opóźnienie w rozpoczęciu samej naprawy, wydłużony czas naprawy w stosunku do ogólnych norm wykonania tego typu czynności, w tym zakresie odpowiedzialny jest za nią właściciel warsztatu (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 17.06.2003 roku I ACa 53/03 OSAB 2003/4/3).

Podsumowując należy stwierdzić, iż ubezpieczyciel zobowiązany jest do zwrotu kosztów najmu za okres do dnia dokonania naprawy. Z tym momentem poszkodowany odzyskuje możliwość korzystania z pojazdu, co oznacza, iż zbędnym jest kontynuowanie najmu pojazdu zastępczego. Z tych też względów brak jest podstaw do uznania, iż zachodzi związek przyczynowy pomiędzy najmem pojazdu zastępczego w okresie po naprawie, a szkodą w postaci niemożności korzystania z pojazdu. Jednocześnie okres ten ulega skróceniu o wszelkie zawinione opóźnienia w dokonaniu naprawy. Tym samym przy ocenie zasadności okresu najmu pojazdu zastępczego, w sytuacji, gdy doszło do naprawy pojazdu w pierwszej kolejności niezbędnym jest ustalenie okresu naprawy, gdyż jest to maksymalny okres podlegający refundacji przez ubezpieczyciela. Następnie, koniecznym jest ocena przebiegu okresu naprawy pod kątem, czy nie doszło do zawinionych zaniechań przez poszkodowanego lub warsztat przy wykonywaniu naprawy. Oznacza to, że powód winien wykazać, iż dany okres najmu dotyczył niezbędnego czasu do dokonania naprawy. Z kolei to wymaga wiedzy odnośnie daty przekazania pojazdu do warsztatu, daty wykonania oględzin z udziałem zakładu ubezpieczeń, o ile takie zostały przeprowadzone, daty złożenia zamówienia na części, daty odbioru części, w przypadku dłuższego czasu oczekiwania wskazania przyczyn tego stanu, wskazanie czasu wykonania samych czynności naprawczych, datę zakończenia czynności naprawczych, datę zgłoszenia poszkodowanemu pojazdowi do

odbioru a następnie datę faktycznego odbioru pojazdu przez poszkodowanego. W świetle powyższego słusznie wskazuje powód, iż Sąd Rejonowy błędnie ustalił zasady odpowiedzialności biegłego, jak również, iż opinia biegłego na okoliczność hipotetycznego czasu naprawy sama w sobie nie może stanowić podstawy ustaleń w zakresie wysokości należnego odszkodowania. Opinia ta jest jednak niezbędna w celu weryfikacji faktycznego czasu naprawy pod kątem ewentualnych opóźnień i konieczności oczekiwania na części w przypadku zarzutów pozwanego. Bez niej nie da się ustalić, czy wskazany w pozwie okres był niezbędnym okresem na dokonanie naprawy. Jednocześnie faktem jest, iż Sąd Rejonowy pominął, a w zasadzie w ogóle nie odniósł się do kwestii czasu faktycznej naprawy. Jednakże trudno czynić zarzut Sądowi Rejonowemu z tego powodu, skoro w pozwie brak jakichkolwiek twierdzeń w tym przedmiocie. Jednocześnie należy podkreślić, iż z zeznań pokrzywdzonego, który był jedynym dowodem zgłoszonym przez powoda na tą okoliczność, wynika tylko tyle, iż naprawa rozpoczęła się 25.02.2013 roku i trwała tydzień, półtora tygodnia, przy 15 dniowym okresie wynajmu pojazdu zastępczego. Co prawda poszkodowany w dalszej części zeznał, iż wynajęcie pojazdu trwało na czas naprawy, przy czym było to ogólne stwierdzenie złożone w kontekście przyczyn wynajęcia pojazdu, szerzej nie rozwinięte, dodatkowo nijak się mające do wcześniejszego fragmentu zeznania o naprawie trwającej tydzień, półtora. Rozbieżność ta nie została wyjaśniona. Dodatkowo należy wskazać, iż z treści umowy najmu wynika, iż od razu została zawarta na okres 15 dni. Ponadto należy wskazać, iż koniec naprawy nie oznacza zdania pojazdu, częstym jest bowiem, iż poszkodowany odbiera pojazd w korzystnym dla siebie terminie, nie koniecznie w najszybszym możliwym.

W świetle powyższego wynika, brak jest podstaw do uznania, iż okres najmu był tożsamy z czasem rzeczywistej naprawy, co więcej wręcz wynika, iż najem był dłuższy niż naprawa. Jednocześnie powód nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych w tym przedmiocie, w wyniku czego Sąd I instancji ograniczył się do ustalenia hipotetycznego czasu trwania naprawy ustalonego przez biegłego, co samo w sobie nie ma w świetle powyższych rozważań znaczenia. Tym samym skoro nie wiadomo ile czasu trwała rzeczywista naprawa, nie da się ustalić, jaki był maksymalny okres wynajmu podlegający refundacji przez ubezpieczyciela. Powód kierując pozew nie przedstawił także żadnych twierdzeń i dowodów na okoliczność przebiegu naprawy. Oznacza to, iż nie jest możliwa ocena, czy okres najmu obejmuje niezbędny okres do dokonania naprawy. Z tych też względów należy uznać, iż powód nie tylko nie wykazał zasadności najmu za okres 15 dni, ale nawet brak podstaw od uznania go w większym zakresie niż uznany przez pozwanego. Jednakże z uwagi na brak apelacji po stronie pozwanej i treść art. 384 kpc brak jest możliwości zmiany zaskarżonego orzeczenia na niekorzyść powoda.

Z tych względów, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalono apelację.

O kosztach procesu za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. przyjmując, że powód w całości przegrał sprawę w instancji odwoławczej. Na koszty procesu powoda składa się kwota 90 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) jako wynagrodzenie pełnomocnika procesowego. Wysokość tego wynagrodzenia została obliczona na podstawie § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002r. Nr 163 poz. 1349 z późn. zm.).